

РЕЦЕНЗИЯ

от д-р Йордан Атанасов Христосков, професор в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност **доцент** в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика (научна специалност Политическа икономия – Икономика на публичния сектор и Социална политика).

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 94 от 12.11.2021г. и в интернет-страница на Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" за нуждите на катедра „Икономически науки“ към Факултет „Икономически и социални науки“ (ФИНС), като кандидат участва д-р Блага Маджурова, гл. ас. от Пловдивски университет (ПУ) „ Паисий Хилендарски“.

1. Общо представяне на получените материали

Предмет:

Със заповед № РД -21-43 от 11.01.2022 г. на Ректора съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност **‘доцент’ в ПУ** по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика (научната специалност Политическа икономия – Икономика на публичния сектор и Социална политика), **обявен за нуждите на** катедра „Икономически науки“ към ФИНС.

За участие в обявения конкурс е подал документи **единствен кандидат**: гл. ас. д-р Блага Петрова Маджурова от ПУ «Паисий Хилендарски», катедра «Икономически науки» към ФИНС.

Представеният от д-р Блага Маджурова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи: молба до Ректора на университета (по образец); автобиография европейски формат; диплома за ОКС „Магистър“; диплома за НОС „Доктор“; списък с научни трудове; разделителни протоколи за авторството на кандидата в представените колективни публикации; списък с цитиранията; справка за спазените минимални национални и факултетни изисквания за заемане на академичната длъжност „Доцент“; анотации на материалите по чл. 65 от ПРАС-ПУ, включително самооценка на приносите; декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи; удостоверение за трудов стаж; документи за учебна работа; доку-

менти за научноизследователска работа; други документи – 2 сертификата за научна мобилност по „Erasmus +“, документ за членство в Съюза на учените в България, документ за членство в Съюза на медиаторите.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Блага Маджурова има придобита бакалавърска степен специалност „Маркетинг“ в УНСС и магистърска степен специалност „Здравен мениджмънт“ в Медицински университет - Пловдив. Зачислена е на редовна докторантура в катедра „Икономически науки“ към ФИНС през 2014 г. и защитава в срок докторска дисертация на тема „Социалните трансфери - фискален натиск и социална поносимост“, с което придобива НОС „Доктор“ по политическа икономия. През 2017 г. е избрана за гл. асистент към катедра „Икономически науки“ към ФИНС.

Блага Маджурова има практически опит в държавния, частния и неправителствения сектор, като повечето от изпълняваните от нея дейности имат връзка с областта на научните ѝ интереси и преподавателска работа. След завършване на висшето си образование е заемала следните длъжности - младши и главен експерт в община Пловдив, старши експерт в Министерството на икономиката и енергетиката, началник на политическия кабинет на вицепремиера в Министерския съвет, търговски представител на ПТ „Холдинг“ АД, експерт към фондация „Пловдив – европейска столица на културата“ и други.

Като докторант и като преподавател д-р Блага Маджурова участва активно в научния и организационния живот на катедрата и факултета. Като асистент и главен асистент тя има изграден авторитет и се ползва с голямо уважение сред колегите си и сред студентите.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

3.1. Изпълнение на минималните национални изисквания по чл.2 б от ЗРАСРБ и Правилника за приложението му (чл.1 а, ал.1) и по Допълнителните показатели за „доцент“, съгласно Решение на ФС на ФИСН.

Информацията в представената попълнена справка показва, че кандидатурата на гл. ас. д-р Блага Маджурова напълно отговаря на Националните минимални изисквания съгласно ЗРАСРБ (чл.2б) и Правилника за приложението му (чл.1а, ал.1). Количествената оценка на д-р Блага Маджурова от 528.9 точки надвишава изискуемия праг от 400 точки. По Допълнителните показатели за оценка на кандидатите за академичната длъжност „доцент“, съгласно Решение на ФС на ФИСН, гл. ас. д-р Блага Маджурова формира още 353.25 точки. Така общият сбор точки от задължителни и допълнителни изисквания е 882.15 точки. Д-р Блага Маджурова покрива и Допълнителните изисквания за академичната длъжност „доцент“.

3.2. Оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата.

Представената документация за учебно-преподавателската дейност на гл. ас. д-р Блага Маджурова показва, че тя има изпълнена аудиторна заетост 1366 часа лекции и упражнения за периода 2017 – 2021 г., както и 450 часа от друга учебно-педагогическа практика (семестриални изпити, консултации и проверка на курсови работи). Тя води лекции в бакалавърска степен по учебните дисциплини: „Социална политика“, „Социална политика и социални програми“, „Управление на публичните услуги“, „Микроикономика“, „Макроикономика“ и „Икономика“. Гл. ас. д-р Блага Маджурова е била гостуващ лектор в рамките на програма ЕРАЗЪМ+ за преподавателска мобилност в Universidad de Valladolid, Кралство Испания, и Universitatu Degli' Studio di Torino, Италия. Тя е разработила учебни програми по две академични дисциплини („Икономика“ и „Икономика на публичния сектор“) и води лекции по тях. Съавтор е на учебника „Социална политика“.

Учебно-преподавателската дейност на гл.ас. д-р Блага Маджурова съответства на тематиката на обявения конкурс за заемане на академична длъжност доцент по научна специалност „Политическа икономия - Икономика на публичния сектор и Социална политика“.

3.3. Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Кандидатът д-р Блага Маджурова е приложила общо 22 научни труда, от които: 1 самостоятелна монография и авторско участие в 3 колективни монографии, 16 научни статии и доклади от конференции, 1 книга (на основата на защитен дисертационен труд), 1 учебник и списък на участия в 9 научноизследователски проекта. Приемат се за рецензиране и се отчитат при крайната оценка 16 научни труда, 1 учебник и 9 научноизследователски разработки. Не се рецензират 4 научни труда по докторската дисертация (включително 3 научни статии и книга) и 2 научни труда от конкурса за главен асистент. Разпределението на рецензираните 16 научни труда по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва – 12 са публикувани в страната и 4 научни статии и доклади в чуждестранни издания. От публикуваните 11 научни статии и доклади 8 са на английски език, което ги прави достъпни за по-широка читателска аудитория. Една от публикациите на английски език е с импакт-фактор – публикувана е в сп. Икономически изследвания. Рецензираните публикации (без монографията, монографичните участия и учебника) включват 6 научни статии в периодични научни издания и 5 доклада в сборници от международни научни конференции, две от които в чужбина.

Общият обем на рецензираните публикации е 519 страници, от които 370 страници в монографии, 65 страници в научни студии, статии и доклади и 84 страници в учебник. Пуб-

ликациите са лично дело на кандидата д-р Блага Маджурова, като участието ѝ в колективни публикации е отразено чрез представените разделителни протоколи.

Монографичният хабилитационен труд на гл.ас. д-р Блага Маджурова „Социалните злини – връзки с макроикономическите детерминанти и политики за преодоляването им“ (публикация 1 от списъка с монографии) е посветен на връзката между основните макроикономически параметри и най-острите социални проблеми като бедност, неравенство и социално изключване, удачно наречени от автора „социални злини“. Монографията е в обем от 136 страници. Работата е структурирана във въведение, три глави, заключение и списък на използваната литература.

Авторовата теза в монографичния труд е, че дихотомията икономически растеж – благосъстояние трябва да се изследва двупосочно. Растежът води до по-ниски нива на бедността, неравенството и социалното изключване, но и обратната връзка също е валидна – когато социалните злини са над прага на социалната поносимост те ограничават икономическото развитие. Именно на основата на тази теза е структуриран и самият труд.

Целта е да се изследва социалната политика и състоянието на социално-икономическата система в нейните макроикономически измерения – държава – пазар на труда – социални злини. Тази цел се постига чрез три ясно формулирани и изпълнени в изложението изследователски задачи.

Методологията на изследването се изгражда върху инструментариума на икономическата статистика като дескриптивния анализ, корелационен и регресионен анализ, анализът на времеви редове, иконометричния анализ и други. Използваният софтуер за обработка на статистическите данни е IBM SPSS.

Останалите научни публикации на д-р Блага Маджурова са в следните области: социалната кохезия в ЕС, включително при присъединяване на Западните Балкани; фискалната консолидация на новите държави членки на ЕС; влиянието на глобализацията и иновациите върху икономическия растеж, заетостта и характера на работните места; ролята на образованието и ученето през целия живот за социалната кохезия в България и Западните Балкани; проблемът с работещите бедни; социалното предприемачество като елемент на социалната политика.

Научно-изследователската дейност на д-р Блага Маджурова се изразява също и в участието ѝ като експерт-изпълнител в 9 проекта, реализирани в рамките на фонд «Научни изследвания» на ПУ «Паисий Хилендарски» и фонд «Научни изследвания» към МОН. Част от научните резултати от участието ѝ в научно-изследователските проекти са намерили място в нейни публикации или се използват в учебния процес.

3.4. Приноси (научни, научно-приложни, приложни) и цитирания

Научните и научно-приложните приноси на гл.ас. д-р Блага Маджурова условно могат да се разделят на приноси в индивидуалния хабилитационния научен труд „Социалните злини – връзки с макроикономическите детерминанти и политики за преодоляването им“ и приноси в останалите публикации.

В по-общ план **научните приноси на Блага Маджурова в хабилитационния монографичен труд** се изразяват в систематизация на научни знания, доизясняване на понятия, разработване на адекватен инструментариум за решаване на поставените изследователски задачи, даване на препоръки от общ характер за държавното управление.

В по-конкретен план могат да се изброят следните по-съществените научни и научно-приложни приноси в монографичния труд на д-р Блага Маджурова:

- 1) Осъществен е обширен хронологичен преглед и критичен анализ на основните теоретични и методологични въпроси на: връзката активност, растеж, неравенство и макроикономически детерминанти; връзката активност, растеж, бедност, неравенство. Изведени са тенденциите и теоретичните интерпретации на тези връзки в посока от едностранни към комплексни оценки, включващи нови процеси и явления като глобализацията, иновациите и преходът към интелигентен и приобщаващ растеж, пандемията Ковид 19 и други.
- 2) Проведен е емпиричен анализ на динамиката на основните макроикономически параметри, пазара на труда и измеренията на социалната сфера за периода 2000 - 2020 г. в контекста България – ЕС. Във всяка една от посочените сфери на анализа са подбрани най-подходящите индикатори и са приложени едни и същи статистически техники – дескриптивен анализ, статистически средни величини и измерения на разсейването, коефициенти на корелация, трендов и регресионен анализ. Получените резултати от емпиричния анализ са представени в таблици и графики и са направени съответните изводи и обобщения.
- 3) На основата на емпиричния анализ са изведени ключови параметри на социалните злини, свързани със социално-икономическата реалност. Стига се до заключението, че сложната и многопластова структура на социалните злини и желанието за преодоляването им водят до необходимостта от реструктуриране на политиките на ЕС и България.
- 4) Формулирани са добре аргументирани препоръки за реформи и конкретни политики в областта на икономическото развитие, пазара на труда, бедността, неравенството и социалното включване.

Научните и научно-приложните приноси в останалите публикации (извън хабилитационния научен труд) на д-р Блага Маджурова могат да се обобщят в следните няколко пункта:

1) Извършена е систематизация на методическата основа на социалната кохезия и на индикаторите за нейното измерване. Осъществен емпиричен анализ на националните и регионални измервания на социалната кохезия, в това число на социалната кохезия по оста ЕС – България – Западни Балкани. Принос на изследването е изводът за ролята на публичните политики, които на този етап не успяват да спомогнат за сближаване на България и ЕС и това е сигнал за тяхното преосмисляне (публикация 1 от списъка с монографиите).

2) Изследвана е необходимостта от фискална консолидация на новите страни членки на ЕС, от една страна, и социалната цена, която обществото заплаща за нея. Отчита се, че България основно залага на косвените данъци в приходната част на бюджета, и че бюджетните приходи са силно зависими от ефектите на икономическия цикъл, което при наличието на постоянни или трудно променливи държавни разходи, може да възпрепятства постигането на бюджетните цели. (№ 4 от списъка с публикациите)

3) Оценено е влиянието на глобализацията върху заетостта и характера на работните места, като са интерпретирани различните страни и механизми на изследваната взаимовръзка - глобализация/иновации – заетост. Осъществен подробен анализ на инструментариума за оценка на иновациите върху структурата на заетостта и бъдещето на професиите. (публикация 2 от списъка с монографиите и № 9 от списъка с публикациите).

4) Изведена е ролята на образованието като фактор за постигането на сближаване и намаляване на дисбалансите между страните в ЕС и Западните Балкани и като предпоставка за социална кохезия. Предлага се прилагане на нов вид политика и иновативни мерки в сферата на образованието като фактор за преодоляването на различията между България и Западните Балкани от една страна и средните нива на социално-икономическото развитие в ЕС – от друга. В същия контекст се разглежда някои приоритетни политики за учене през целия живот като средство за прехода на младите хора от образование към заетост и за постигане на общо благополучие. Идентифицират се положителните и отрицателните ефекти в някои европейски страни и се извеждат най-добрите практики на учене през целия живот. (глава от колективна монография, публикация № 2, № 5, № 7 и № 8 от списъка с публикациите).

5) Анализират се макроикономическите измервания на феномена „работещи бедни“, обясняващ се не само с ниската минимална работна заплата, но и с ниския размер на съвкупния доход, разпределен между членовете на домакинството, ниската образователна

степен, липсата на трудова квалификация и ниска интензивност на труда. (№ 1 от списъка с публикациите)

б) Формулирана е интересна хипотеза за рисковете за България от прибързаното присъединяване на страните от Западните Балкани към ЕС. Отбелязва се, че поради неравенството в пазарните доходи, бедността, високата безработица, сивата икономика, корупцията, злоупотребата с длъжности, емиграцията на квалифицирани работници може да се стигне до формиране група от тези държави (включително България), интегриращи се на втора или на трета скорост в рамките на ЕС. (№ 4 от списъка с публикациите)

7) Разкрити са възможностите на социалното предприемачество и на социалните предприятия за защита на най-уязвимите групи от населението чрез генериране на работни места и чрез разпределяне на печалбата за развитие и за социални цели. (№ 6 от списъка с публикациите)

Кандидатът в конкурса гл.ас. д-р Блага Маджурова е представила справка за **7 цитирания в научни издания** в страната и в чужбина (вкл. в реферирани и индексирани в световноизвестни и национални бази данни с научна информация), както и в монографии и колективни томове с научно рецензиране. Представените цитирания разкриват кандидатката като разпознаваем учен със свой принос по специфичната тематика на конкурса (Политическа икономика – Икономика на публичния сектор и Социална политика).

4. Оценка на личния принос на кандидата

Представеният хабилитационен труд, научните публикации и откритите научни и научно-приложни приноси на гл. ас. д-р Блага Маджурова са нейно лично постижение и продукт на научните ѝ изследвания в съответствие с нормата на научната етика по процедурата, уредена в ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

5. Критични забележки и препоръки

Нямам критични забележки по представените материали и по кандидатурата на гл. ас. д-р Блага Маджурова в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Препоръчвам на д-р Блага Маджурова като бъдещ доцент да концентрира усилията си в публикуване на самостоятелни статии и студии, резултат от научните ѝ изследвания, в чуждестранни научни издания с импакт-фактор, с което естествено ще се повиши и цитируемостта на нейни научни трудове.

6. Лични впечатления

Познавам лично д-р Блага Маджурова първоначално като неин научен ръководител по докторската ѝ програма, а впоследствие и като колега - преподавател в катедра „Икономически науки“. Тя е изключително работлив, амбициозен и търсещ млад учен с потенциал за много успешна научна кариера.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от кандидата гл. ас. д-р Блага Маджурова **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Кандидатът в конкурса **е** представил **значителен** брой (над минималните изисквания) научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС ‘доктор’ и за заемане на длъжността главен асистент. В работите на кандидата има оригинални научни и научно-приложни приноси, които са получили признание сред научната общност у нас и в чужбина. Теоретичните ѝ разработки са полезни за вземащите решения в областта на социалната политика и практика, а част от тях са пряко ориентирани и към учебната работа.

Постигнатите от гл. ас. д-р Блага Маджурова резултати в учебната и научно-изследователската дейност, **напълно** съответстват на специфичните изисквания на ФИНС, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и **да** препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до ФС на ФИНС за избор на гл. ас. д-р Блага Петрова Маджурова на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 3.8. Икономика (научна специалност Политическа икономия – Икономика на публичния сектор и Социална политика).

22.02.2022 г.

Рецензент:

(проф. д-р Йордан Христосков)